

Sygn. akt I C 1054/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013 r.

**Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, Wydział I Cywilny
w składzie**

Przewodniczący: Sędzia Paweł Kwiatkowski

Protokolant: Katarzyna Mulak

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa I. J.

przeciwko (...). (...) Spółka Jawna z siedzibą w G.

o ustalenie

I. oddać powództwo;

II. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. przyznaje adw. I. S. wynagrodzenie w kwocie 4.428 zł ze środków Skarbu Państwa tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

I C 1054/12

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 30 października 2012 r. powódka I. J. domagała się ustalenia nieważności czynności prawnej, tj. umowy pożyczki wraz z umową przeniesienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu na zabezpieczenie, zawartej 18 maja 2012 r. ze stroną pozwaną (...). (...) spółką jawną w G..

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że umowa ta była nieważna, albowiem powódka w dacie jej podpisania była w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, z uwagi na chorobę psychiczną

W odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 5 grudnia 2012 r. strona pozwana (...). (...) spółka jawna w G. wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając, że w dniu 11 października 2012 r. strony zawarły umowę zwrotnego przeniesienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz kolejną umowę pożyczki, w której uregulowano wszelkie roszczenia z tytułu umowy pożyczki z 18 maja 2012 r., a także kwestionując niepoczytalność powódki.

Na rozprawie w dniu 14 marca 2013 r. pełnomocnik strony pozwanej wskazał, że powódka nie posiada interesu prawnego w wytoczeniu powództwa, albowiem ewentualna nieważność umowy pożyczki rodzi po jej stronie możliwość wystąpienia z roszczeniami o zapłatę.

Pełnomocnik powódki oświadczył natomiast, że ustalenie nieważności umowy pożyczki w niniejszej sprawie będzie miało wpływ na ustalenie nieważności kolejnej umowy pożyczki pomiędzy stronami, a w dalszej kolejności będzie

podstawą do zgłoszenia roszczeń finansowych. Ponadto wskazała, że bez wytoczenia powództwa istniałby stan potwierdzający fakt zawarcia umowy pomiędzy stronami, z czym powódka się nie zgadza.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 18 maja 2012 r. strona pozwana (...). (...) spółka jawna z siedzibą w G. udzieliła powódce I. J. pożyczki. Na zabezpieczenie pożyczki powódka przeniosła na stronę pozwaną spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu przy ul. (...) we W..

(dowód: umowa z 18 maja 2012 r. – k. 13-15)

W dniu 11 października 2012 r. strony zawarły umowę zwrotnego przeniesienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu przy ul. (...) we W. na powódkę oraz pokwitowały zwrot pożyczki, a także zawarły umowę kolejnej pożyczki.

(dowód: umowa z 11 października 2012 r. – k. 64-67)

Mając powyższe na uwadze, Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W rozpoznawanej sprawie powódka nie była w stanie wykazać interesu prawnego w rozumieniu cytowanego wyżej przepisu w wytoczeniu powództwa.

Wypada zauważyć, że jeżeli faktycznie umowa pożyczki z 18 maja 2012 r. była nieważna, powódce służy roszczenie o zwrot korzyści majątkowej uzyskanej przez stronę pozwaną na podstawie nieważnej czynności prawnej (por. art. 405 kc w zw. z 410 § 2 kc). W szczególności dotyczy to zastrzeżonych odsetek od kwoty kapitału. Gdyby powódka wykazała, że strona pozwana świadomie wykorzystwała jej położenie, mogłaby również domagać się zwrotu poniesionych kosztów zawarcia umowy, stosownie do art. 416 kc. Dla zgłoszenia takich roszczeń nie jest konieczne rozstrzygnięcie w odrębnym procesie nieważności umowy. Jest to bowiem okoliczność badana jako przesłanka rozstrzygnięcia w procesie o zapłatę. Zgodnie z ugruntowanym poglądem nauki prawa i orzecznictwa sądowego brak jest interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, jeżeli miałyby to stanowić jedynie przesłankę do rozstrzygnięcia w przedmiocie roszczenia o zapłatę przysługującego powódce.

Podnoszona przez pełnomocnika powódki niezgoda powódki na fakt zawarcia przez nią umowy może być natomiast oceniona jedynie w płaszczyźnie interesu faktycznego, a nie prawnego i jako taka nie może stanowić przesłanki do uwzględnienia powództwa.

Powódka nie miała także interesu prawnego w kwestionowaniu ważności umowy przeniesienia prawa na zabezpieczenie, albowiem jeszcze przed wytoczeniem powództwa doszło do uchylecia tego zabezpieczenia przez zwrotne przeniesienie prawa na powódkę. Teoretycznie taki interes mógłby pojawić się, gdyby za nieważną uznano umowę zwrotnego przeniesienia prawa. Powódka sygnalizowała, że odrębnym powództwem kwestionowała ważność umowy z 11 października 2012 r. Umowa ta obejmowała poza kolejną pożyczką z zabezpieczeniem, także umowę zwrotnego przeniesienia spółdzielczego prawa do lokalu na powódkę. Wypada jednak zauważyć, że interes prawny w kwestionowaniu ważności całej umowy z 11 października 2012 r. jest wątpliwy. O ile powódka może mieć taki interes w kwestionowaniu ustanowienia kolejnego zabezpieczenia, to nie ma takiego interesu w uchyleniu zabezpieczenia wcześniejszego. Zwrotne przeniesienie prawa nastąpiło bowiem w jej interesie. Niezależnie od tego wypada zauważyć, że w chwili obecnej kwestia ważności umowy z 11 października 2012 r. nie została rozstrzygnięta. W przypadku ustalenia niepoczytalności powódki w dniu 11 października 2012 r. w świetle art. 189 kpc uzasadnione będzie jedynie ustalenie nieważności umowy z tego dnia w zakresie zabezpieczenia kolejnej umowy pożyczki.

Wobec powyższego z uwagi na brak interesu prawnego po stronie powoda powództwo oddalono, jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu należnych stronie pozwanej orzeczono na podstawie art. 98 kpc.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono na podstawie § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie